

КАДРИ БУДОВАМ

Г А З Е Т А З А С Н О В А Н А У 1 9 3 2 Р О Ц І

№9-10 (1800-1801) ЖОВТЕНЬ-ЛИСТОПАД 2021

14 ЖОВТНЯ

14 ЖОВТНЯ - ДЕНЬ УКРАЇНСЬКОГО КОЗАЦТВА

З ДНЕМ ЗАХИСНИКІВ І
ЗАХИСНИЦЬ УКРАЇНИ

28 ЖОВТНЯ
ДЕНЬ ВИЗВОЛЕННЯ УКРАЇНИ
ВІД НАЦИСТСЬКИХ ЗАГАРБНИКІВ

ВІЗИТ РЕКТОРА НАШОЇ АКАДЕМІЇ ДО УНІВЕРСИТЕТУ ПІВНІЧ (М. ВАРАЖДИН, ХОРВАТІЯ)

На початку жовтня 2021 р. відбувся візит ректора Одеської державної академії будівництва та архітектури професора Анатолія Володимировича Коврова до Університету Північ (м. Вараждин, Хорватія) у рамках проєкту Європейського Союзу Erasmus+ KA1.

Під час цього візиту відбулася зустріч нашого ректора з проректором Університетського центру Вараждин Даміром Вусичем, завідувачем кафедри цивільної інженерії Желько Косом та доцентом кафедри цивільної інженерії Олексієм Аніскіним. На зустрічі було розглянуто перспективи подальшого розвитку співробітництва нашої Академії з Університетом Північ, а також

підготовки та подачі спільного проєкту академічної мобільності Erasmus+ International Credit Mobility (ICM+), розробки проєкту магістерських програм Erasmus Joint Master. Було досягнуто домовленостей щодо

проведення спільних наукових, освітніх та культурних заходів. Учасники зустрічі розглянули хід реалізації дорожньої карти видання навчально-методичних матеріалів, а також тематику можливих спільних науково-до-

слідних робіт.

Варто зазначити, що, за роки співпраці нашої Академії з Університетом Північ, виконано значну роботу і вже є досить вагомі досягнення. Це і підготовка висококваліфікованих фахівців, і підвищення кваліфікації професорсько-викладацького складу, і організація і проведення науково-дослідних заходів. Приємно усвідомлювати, що у програмі Erasmus+ беруть участь як студенти, так і представники професорсько-викладацького складу. Ми сподіваємось на подальшу плідну співпрацю з нашими шановними хорватськими колегами, на нові звернення і нові публікації в наукових виданнях високого рівня.

ВТІЛЕНА МРІЯ ПРОФЕСОРА УРЕНЬОВА

Валерій Павлович Уреньов належить до покоління, яке увійшло в історію під ім'ям шістдесятників і зробило неоціненний внесок у розвиток світової культури, науки і цивілізації. Ми наполегливо шукали новації в різних областях науки, в творчості, без тіні сумніву запозичуючи ідеї і методи, придатні до використання при вирішенні завдань архітектури і містобудування. Гасло – «все для людини і на благо людини» не було для нас порожнім звуком. Разючі зміни відбулися і в

го житлового будівництва, що за три десятиліття накрила практично всі вільні і не вільні території швидко зростаючих міст і селищ на просторі від Ельби до Тихого океану.

Шістдесяті, не відстаючи від Заходу, відзначилися новаціями також в образотворчому і монументальному мистецтві, яке проявилось не тільки на вулицях і площах. Ще більш активно воно проникло в інтер'єри, практично всіх громадських будівель, особливо в підприємствах гро-

Професор В. П. Уреньов виступає з промовою в сесійній залі Одеської міської ради під час урочистої церемонії нагородження Муніципальною премією «Культурна столиця» 2019. 19 квітня 2019 р.

Нагородження директора АХІ ОДАБА проф. В. П. Уреньова Муніципальною премією «Культурна столиця» 2019.

архітектурі, яка скинула кайдани «надмірностей» попередніх часів. Очистившись, вона постала в оголеному і, як виявилось, досить непривабливому вигляді. Аскеза торкнулася не тільки фасадів, але й примітивних планувань типових малометражних квартир, показники досконалості яких вимірювалися коефіцієнтами «К1» і «К2». За словами їх винахідника професора Штейнберга, - «чим краще показники, тим гірше квартири». Різко змінилося ставлення до інтер'єрів. Мода на мінімалізм настільки надихнула населення, що незабаром у всіх дворах, а іноді і прямо на вулицях, стали виникати величезні гори старої добротної меблі з комунальних квартир – шафи, столи, крісла, люстри, які не вписувалися в нові окремі квартири. До того ж вони не відповідали смакам часу. Купи цих «скарбів» миттєво розбирали любителі старовини. Їх колекціонування та повторне використання стало не просто модою, а й ознакою гарного смаку.

Слово «мікрорайон» (аналог навіки засудженого партією в сорокові роки ХХ століття американського «нейборхуда») втратило своє антирадянське забарвлення і він (мікрорайон) став основною формою масово-

мадського харчування, які тут являють для нас особливий інтерес. У новому форматі, після гучної боротьби з надміростями в архітектурі, починають свою роботу осиротілі після розгрому і ліквідації Академії архітектури

Професор В. П. Уреньов. Світлина В. С. Марченка

СРСР та УРСР, а потім і Академії будівництва і архітектури СРСР та УРСР (1954 р.). Інститути, які були введені в систему Держцивільбуду СРСР і переведені з академічних дослідницьких в науково-дослідні і проєктні інститути. Ми, які починали свою кар'єру в аспірантурі інституту Містобудування Академії будівництва і архітектури, виявилися співробітниками КиївНДІПмістобудування, Держцивільбуду. Це

суттєво вплинуло на розширення кола професійного і людського спілкування, а також географію і переліки об'єктів дослідження і проєктування. Саме в ті далекі часи в стінах нашої обителі – КиївНДІПмістобудування (на В. Житомирській, 9) з'явився ще нікому не відомий одесит – аспірант КІБІ Валерій Павлович Уреньов. Розумний, красивий, відкритий (але не простий!), чарівний, інтелігентний, енергійний, добре освічений, добре вихований, з винятковим почуттям такту, гумору, почуттям міри, він незабаром став улюбленцем колективу інституту. Його друзі і колеги по цеху з НДІПГрада – Віктор Зарецький, Тамара Панченко, Валерій Городської, які досліджували різні аспекти архітектурної та містобудівної організації курортних зон, зон масового відпочинку, відразу зустріли його як рідного. У числі найскладніших проблем в той час стояла проблема типології громадських будівель і споруд, що в повній мірі враховували специфіку способу життя та смаку рекреантів.

У вирішення проблем організації громадського харчування в курортних зонах України активно включився Валерій Павлович, і дуже скоро всі турботи по темі цілком перебрав на себе. За спритністю, кмітливостю, працездатністю йому не було і немає рівних. Протягом трьох років (!) він виконав і захистив кандидатську дисертацію, глибоко і витончено представивши висновки і рекомендації з проєкту-

вання підприємств громадського харчування, які втілилися в його фундаментальних працях – книгах, наукових статтях, виступах на численних конференціях, і сформулювали професійні знання цілого покоління архітекторів та технологів, створили йому заслужену репутацію провідного експерта в сфері вивчення і проєктування громадських будівель в Україні та за її межами.

У нас були хороші вчителі і наставники, які пройшли крізь всі випробування двадцятого століття – архітектори, художники, інженери. Маючи величезний життєвий досвід, досвід в сфері проєктування та будівництва, наукової роботи і, що важливо в нашій справі, спілкування з владою, замовниками, колегами по цеху, робочими на будівництві, вони представляли собою джерело знань і умінь. Те, про що вони говорили нам на лекціях або в особистих бесідах – це могли бути випадково кинуті фрази або репліки, сказані до місця, не почуєш і не дізнаєшся з будь яких підручників. І саме це давало нам справжнє розуміння (не просто знання) правди життя і проникнення в «таємниці ремесла». Це були справжні професіонали, що досконало знали свій предмет і щедро ділилися своїм досвідом. Тут хочеться згадати лише одного з них – нашого спільного вчителя і друга Якова Ароновича Штейнберга – професора, члена-кореспондента Академії архітектури УРСР, який багато бачив, пережив, проєктував, будував – мудрішої й добрішої людини. Він виховав тисячі зодчих, кілька десятків вдячних кандидатів архітектури. Як викладач з солідним стажем, я глибоко переконаний, що підготовка архітектора полягає не тільки в тому, щоб начинити його знаннями в предметній

області, навчити працювати відповідно до діючих правил і норм – тобто навчити ремеслу. Складніше виховати та дати розуміння суті – квінтесенції архітектурної професії, сенс якої, за великим рахунком, полягає у створенні середовища життєдіяльності населення в цілому і кожної людини особисто, де окремі споруди – будинки, дороги, мости, міста та інше, за справедливим зауваженням Андрія Костянтиновича Бузова, - є всього лише компонентами середовища життєдіяльності людей. Розвиваючи тему, ми говоримо, що справжнім об'єктом архітектурно-містобудівної діяльності є не тільки «середовище», але системна цілісність «Населення» «Середовище», де саме населення є ланкою-мотиватором архітектурної та містобудівної діяльності. При такому підході архітектор автоматично стає суб'єктом не тільки професійної, але також державної і громадської діяльності. І ось тут крім професійної майстерності він зобов'язаний володіти високим моральними якостями, здатністю до державного мислення, перейнятися усвідомленням своєї суспільної ролі (місії), а також персональної відповідальності (іноді – важкої) за прийняті рішення. Це добре розуміє професор В. П. Уреньов, який протягом кількох десятиліть перетворив Архітектурний факультет Одеського інженерно-будівельного інституту (ОІБІ) на найкращий з числа аналогічних факультетів інших інженерно-будівельних інститутів України, спочатку в Архітектурний інститут, а потім і в Архітектурно-художній інститут Одеської державної академії будівництва та архітектури. Саме цьому вчить створений ним Архітектурно-художній інститут. Ось як про це говорив сам директор інституту у 2000 р.: «Сьогодні важливо не втратити себе, не втратити свою професію <...> Перед кожним з нас постає вибір: продати себе, свою душу, тобто сутність своєї професії, йдучи на поводу у замовника, який диктує вигідну йому політику, що йде наперекір суспільним інтересам, або залишитися архітектором – державним діячем» (А.С.С. – Art, city, construction #1, 2000 – стор. 26). Вселяє надію також впевненість Валерія Павловича в тому, що «молодь сьогодні настільки талановита, настільки одержима, що нею управляти не потрібно. Їй тільки не треба заважати, а надати можливість проявити свої здібності». «У нас гарні

люди», «Щастя, коли ми вміємо працювати», «Радість приходити на роботу, вдихнути свіжість повітря, відчути запах олійних фарб, - зрозуміти, що так, це відбулося!» «З ідальні зробили Храм Мистецтва» [мова йде про перетворення колишнього кафе «Березань» в корпус, в якому нині успішно працює кафедра образотворчого мистецтва АХІ ОДАБА, прим. редактора].

Здавалось би, всупереч усталеній тенденції посилення сучасних інформаційних технологій, прагненню науки, в тому числі і архітектури, все ширше і глибше впроваджувати точні, раціональні методи і моделі, професор Уреньов створює ла-

Оснащення кафедри образотворчого мистецтва АХІ верстатом для друку гравюр

бораторію архітектурного моделювання, вважаючи, що зодчество – це перш за все, творчість - «живе творіння образів міського середовища, яке несе не тільки утилітарні функції, але й має високі естетичні якості, виховує в людині відчуття власної гідності». В архітектурі, як ніде, органічно поєднується інтуїтивне і раціональне (логічне) мислення. Без художнього, образного мислення, так само, як і без використання новітніх технічних засобів і технологій, неможливо отримати красиве, об'ґрунтоване рішення, ані в сучасній архітектурі (з її складними формами), ані в інженерному мистецтві.

Сьогодні Одеська державна академія будівництва та архітектури є унікальною базою підготовки усебічно освічених інженерів-будівельників, архітекторів, художників, які взаємно доповнюють і розвивають один одного в процесі спільного навчання і безпосереднього спілкування. Створення Архітектурно-художнього інституту ОДАБА

є не тільки серйозним внеском у розвиток вищої архітектурно-художньої і інженерно-будівельної освіти, але й безцінною інвестицією в майбутнє України. Ось кредо директора Інституту, з яким важко не погодитися: «Не потрібно йти навздогін Європі. Ми маємо йти своїм шляхом – до архітектури з власним обличчям». І це вірно.

Уся творча і наукова діяльність Інституту, тематика дипломних робіт, пов'язані, переважно, з Одесою. Валерій Павлович пишається роботами своїх учнів. «Таку красу, - каже він, - в Одесі можна побачити тільки в ОДАБА». До участі в атестації дипломних робіт до складу Державних экза-

керівника Вальтера Гропіуса.

Життя і діяльність Валерія Павловича, в найактивніші його роки, було пов'язане одночасно з Одесою і Києвом. Здобувши вищу освіту в Одесі, він продовжив її у Київському інженерно-будівельному інституті, але назавжди залишився одеситом, патріотом, громадянином Одеси. Сам він каже: «Одеса – це не тільки рідне місто. Тут моє серце і душа. Унікальне місто, особливо центр. Потрібно продовжувати традиції, зберігати дух, архітектуру, культуру Одеси, повагу до тих, хто жив до нас. Потрібно цінувати і берегти культурну спадщину. Те, що ми робимо, робиться скрізь те, що ми втратили – це назавжди» (В. П. Уреньов).

Провідний науковець у галузі архітектури громадських споруд протягом багатьох років, будучи поважним членом спеціалізованої докторської Ради КНУБА, членом Експертної Ради ВАК України, Валерій Павлович Уреньов завжди строго, конструктивно і доброзичливо рецензує дисертаційні роботи, в якості офіційного опонента або експерта ВАК. Володіючи дивовижною здатністю побачити, оцінити роботу, поставити складні (іноді неприємні) питання, він не тільки не тисне своїм авторитетом, не ображає дисертанта, але навпаки, викликає почуття щирої вдячності за справедливі судження та прагнення до спільного пошуку прийняттого, часто компромісного, вирішення проблеми.

Витоки вишуканого смаку Валерія Павловича – це спілкування з хорошою літературою, серйозною музикою, творами образотворчого мистецтва – улюбленими ним живописом, графікою, а також у спілкуванні з розумними, порядними, освіченими, талановитими людьми – колегами, студентами, жителями Одеси і не тільки. Йому притаманне тонке відчуття краси. А естетика, як відомо (писав Й. Бродський) – мати етики. Звідси ставлення Валерія Павловича до себе та своїх вчинків, до людей, до речей, до справ, які, в кінцевому рахунку, гармонують з вродженим почуттям краси, з його уявленням про моральність і відповідальність.

Легенди ходять про його бібліотеку. Те, що він не просто збирач, любитель книги як такий, а й уважний, вдумливий читач, який вміє побачити, зрозуміти і оцінити справжню літературу, мені довелося переконатися неодноразово. Його пристрасть до

менаційних комісій в якості їхніх голів запрошуюються видатні вчені і практики, відомі не тільки своїми досягненнями в професійній діяльності, але й, що особливо важливо, своєю принциповістю і безкомпромісною вимогливістю (не стосовно дипломантів, а до представлених робіт): Заслужений архітектор України, доктор архітектури, професор Ігор Олександрович Фомін, Народний архітектор України, доктор архітектури, професор Валентин Іванович Єжов, Народний архітектор України, доктор архітектури, професор Олег Семенович Слепцов, Заслужений архітектор України, член-кореспондент Академії мистецтв України Сергій В'ячеславович Бабушкін, які високо оцінюють представлені дипломні проекти і добре відгукуються про Одеську архітектурну школу. Сьогодні АХІ ОДАБА – одна з найкращих архітектурних шкіл в Україні і не тільки. І мабуть не випадково в думках про інститут і Валерія Павловича мимоволі виникає образ Баухауса та його засновника і

цього заняття можу проілюструвати одним лише прикладом. Щоразу після чергового засідання Експертної Ради ВАК України, в години, що залишились до відходу поїзду на Одесу і маючи можливість вибору – (в гості, в ресторан, на прогулянку і таке інше), він завжди просив відвезти його у великий книжковий магазин на вулиці Льва Толстого і залишити його там самого, або на книжковий ринок на Петрівці.

Кожній людині, як зазначає наймудріший Мішель де Монтень, важливе суспільне визнання. Але особливо важливо бути визаним не взагалі, а у своєму колі, колі близьких друзів і однодумців. Послухайте, що говорять про В. П. Уреньова його співробітники, колеги, студенти:

- «Він людина-легенда. Яскравий, харизматичний керівник. Вчений і Вчитель з великої літери, архітектор і творець»;

- «Бути знайомим з Уреньовим, - вже честь, а працювати під його керівництвом – велика радість»;

- «Освіченість, талант, почуття краси допомагають йому зберігати навколо себе атмосферу-ауру радості, надії і впевненості»;

- «Професор Уреньов – надбання Одеси»;

- «Уреньов не займається саморекламою, випромінює людяність, увагу до людей, пам'ятає дні народження співробітників, вміє вчасно розповісти анекдот, розрядити обстановку»;

- «Уреньов – людина, чий фанатизм збуваються»;

- «Йому нічого легко не давалося, але все, що намітив, він реалізував»;

- «Одна з його фантазій матеріалізувалася у створенні його, напевно, і без сумніву, найбільш

любленого дітища. Архітектурно-художній інститут ОДАБА – його втілена мрія. Горять очі, коли він говорить про свої плани і наміри не тільки тому, що він директор. Він просто по-іншому не вміє»;

- «В колективі Інституту він створив атмосферу, де ставлення студентів і викладачів – це співпраця, довіра, любов і повага»;

Від себе додаю: Валерій Павлович – красива людина, надійний товариш, цікавий співрозмовник, душа будь-якої компанії, мудрий Учитель, одержимий трудоголик, який знайшов себе, своє місце в житті і перетворив повсякденний важкий і відповідальний труд в улюблене заняття. «Щастя, коли ми вміємо працювати», - каже він. Саме в цьому я бачу виток і запоруку успіхів в усіх його починаннях, радості життя, загального визнання і захоплення. Де б не знаходився Валерій Павлович: в аудиторії на кафедрі, на радах, конференціях, в стінах Академії, на телебаченні, саме його присутність створює атмосферу доброзичливості, благородства, гідності.

Дуже плідною є робота В. П. Уреньова у складі Української академії архітектури в якості дійсного члена (академіка), члена Президії та керівника Південного відділення Академії в Одесі, а також в роботі Українського представництва Міжнародної академії архітектури, професором і дійсним членом якої він був обраний за видатний внесок в розвиток сучасної архітектури. Особливо відзначається діяльність академіка архітектури В. П. Уреньова в сфері вищої архітектурної освіти, де він є визаним лідером.

Професійна і громадська діяльність професора Уреньова відзначена високими державними нагородами та почесними званнями. Валерій Павлович Уреньов – Заслужений архітектор України, кавалер Ордена «За заслуги», Почесного Знаку «Григорія Маразлі» і багатьох інших відзнак і нагород.

Щоразу відкриваючи книгу «Інтер'єр і обладнання підприємств громадського харчування», в якій ретельно розглянуті всі питання по темі – від містобудівних, соціально-економічних,

типологічних основ архітектури, до найдрібніших подробиць у проектуванні з рекомендаціями щодо забезпечення технічного і технологічного облаштування, естетики простору і елементів устаткування, необхідних для створення атмосфери комфорту, з великою теплотою і вдячністю я прочитую зворушливий автограф, залишений Валерієм Павловичем:

«Дорогому Николаю Мефодієвичу мой скромный труд на память о нашей многолетней дружбе и сотрудничестве. – (22.XI.88 г.)».

М. М. ДЬОМІН, Народний архітектор України, член-кореспондент Академії мистецтв України, Лауреат Державної премії України в галузі архітектури, віце-президент Української академії архітектури, член Академічної ради, керівник Українського представництва Міжнародної академії архітектури, доктор архітектури, професор, завідувач кафедри міського будівництва Київського національного університету будівництва і архітектури

ВИЙШОВ ДРУКОМ 21-Й ВИПУСК ЗБІРНИКА НАУКОВИХ ПРАЦЬ «ПРОБЛЕМИ ТЕОРІЇ ТА ІСТОРІЇ АРХІТЕКТУРИ УКРАЇНИ»

Примірники збірки наукових праць, які прибули з типографії (світлина Оксани Церковної),

Завідувач кафедри дизайну архітектурного середовища д. арх. Олександр Борисович Василенко радіє виходу збірки наукових праць (світлина Олени Ксенофонтвої).

10 ЖОВТНЯ В УКРАЇНІ ВІДЗНАЧАЄТЬСЯ ДЕНЬ ХУДОЖНИКА

ХУДОЖНИКАМ УКРАЇНИ

**ШАНОВНІ ДРУЗІ!
ЩИРО ВІТАЮ ВАС ІЗ ПРОФЕСІЙНИМ СВЯТОМ –
ДНЕМ ХУДОЖНИКА.**

Українське образотворче мистецтво високо поціноване в усьому світі. Вітчизняні майстри демонструють високу професійність, презентуючи як найкращі традиції національної школи живопису, так і свої неординарні новаторські рішення.

Полотна наших митців можна побачити у найвідоміших міжнародних виставкових залах, їхні роботи представлені на престижних арт-майданчиках та відомих аукціонах сучасного мистецтва.

Творчість українських художників утворює імідж України як держави з великим креативним потенціалом.

Дякую вам за талант, за те, що наповнюєте життя красою й новими сенсами.

Бажаю всім міцного здоров'я, натхнення й найсмівливіших творчих задумів.

Володимир ЗЕЛЕНСЬКИЙ, Президент України

Урочиста мить відкриття виставки художниці Є. БОЖКО 19 лютого 2021 р.

Художник Юрій Валук зі своїм творінням.

БОЖКО Євгенія – краший художник 2021 р.

Голова Одеської обласної державної адміністрації С. Р. Гриневецький нагороджує художника С. А. Горбенка Почесною Грамотою ООДА.

Труда искусного и атрибут и символ,
Впитавший мощь стволон предгорных роц Карпат,
Ты запах буковый из Черновцов доставил,
Мольберт любимый мой, тебе я очень рад!

Да будет наш тандем велик и плодотворен
И кисть волшебная свободна и смела.
Взмахнув ей, воспарю, надеждой окрыленный,
С палитрой пред собой, на высоту орла.

Там, в облаках мечты, где образы роятся,
Фантазий и идей нестройные ряды,
Пусть припадет к источнику познания,
Кто жаждет творчества испить живой воды.

Великий жребий кисть в руках своих лелеять,
И ею наносить мечту на полотно,
И времени длину картинами измерить,
Немного приоткрыв в прекрасный мир окно.

Как трудно иногда всю потаенность смыслов,
Средь эфемерных образов, забвенью вопреки,
Сознанием охватить, подвергнув свету мыслей,
И выхватить взаймы из времени реки.

Да не введут тебя во искушение рамы,
Что золотом блестят в полуденной тиши.
Не зная устали, чьи драгоценны граммы,
Кисть окуни в созвездия души!

Любви святой водой пусть творчество наполнит
Прекрасное лицо из прошлых дней мечты...
Быть может и она, хоть иногда, но вспомнит,
Страницы пролистав: - Ах, Юра, это ты?

Но времени ветра нещадно дуют в спину,
Всё норовя тебя втолкнуть в грядущий век,
Любви минувшей дни – в забвенья паутину.
Их не забудь, искусства человек!

© Юрий ПИСЬМАК, г. Одесса 2000.

Ю.О. ПИСЬМАК зі своєю картиною "Будда"

«БІЛЕ ЗОЛОТО» ДЕХУА

Відомо, що у зібранні курфюрста Августа Сильного в Дрездені було більш ніж 1200 виробів білої порцеляни з Дехуа. На теперішній час в дрезденському Музеї фарфору зберігається близько 600 таких виробів. Це – одна з найбільших колек-

цій білої порцеляни з Дехуа в світі. В Музеї Вікторії і Альберта в Лондоні також зберігається одна з найкращих колекцій білих порцелянових виробів з повіту Дехуа. Інформаційна агенція «Синьхуа» 23 серпня 2019 р. повідомила, що напередодні, 22 серпня 2019 р. в пекінському Музеї Гунванфу відбулося відкриття виставки порцелянових шедеврів Дехуа. В експозиції цієї виставки були представлені більш ніж 80 витворів, створених талановитими майстрами з Дехуа доби династій Мін (1368-1644) та Цін (1644-1911). Значна колекція порцеляни Дехуа представлена в Музеї цивілізацій Азії в Сінгапурі. В Державному музеї народів Сходу в Москві, серед інших шедеврів, представлена датована XVI століттям біла порцелянова статуетка буддійського божества Гуаньїнь, створена майстрами Дехуа. Її висота – 32,5 см. В Японії, у зібранні Нантойосо, також представлені білі вироби Дехуа. Заслуговує уваги дослід-

ження О. В. Новікової «Фарфор Дехуа з колекції Національного музею мистецтв імені Богдана та Варвари Ханенків», присвячене відповідним артефактам у зібранні українського столичного музею. Фахівці стверджують, що на створення білих статуеток з порцеляни майстрів Дехуа надихали вироби зі слонової кістки. У різні періоди (в залежності від хімічного складу поливи) відтінки білої порцеляни Дехуа відрізнялися. О. В. Новікова пише:

«Повіт Дехуа в провінції Фуцзянь на південно-східному узбережжі Китаю має довгу історію виробництва білої порцеляни – від династії Тан (618-907) до династії Цін (1644-1911)». З середини XVII ст. біла фігуративна порцелянова пластика Дехуа експортується з Китаю. Вона постачалася за межі Китаю морським Шовковим шляхом. У світі вона стає відомою під назвою «blanc de Chine». Ґрунтовне дослідження Роберта Блюмінфілда за цією темою вийшло друком в Торонто у 2002 р.

В самому Дехуа є порівняно невеликий музей порцеляни, в якому зберігаються зразки продукції, яка створила світову славу цій місцевості і її майстрам. Перед будівлями музеїв Дехуа височіє величний пам'ятник Хе Чаозуну, який тримає в руках своє творіння. Поряд встановлені скульптурні композиції, які втілили різні процеси створення художньої порцеляни – працю майстрів. Відомо, що розквіт мистецтва порцеляни Дехуа відбувся саме за династії Мін. Хе Чаозун був славнозвісним майстром початку XVII ст. Він здебільшого створював традиційні буддійські скульптури з білої порцеляни. Саме з його ім'ям пов'язаний період найвищого розквіту мистецтва високохудожньої білої

порцеляни Дехуа доби Мін (і особливо – її фігуративної складової). Не дарма Хе Чаозун зображений зі статуеткою в руках. Частіше мистецтво Дехуа було анонімним. Традиції і високий художній рівень створення монохромної камерної скульптури наслідували і майстри Дехуа наступних поколінь.

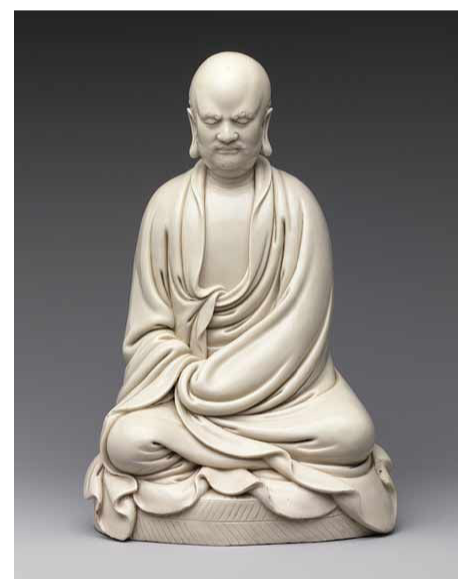
Наприкінці XIX – на початку XX ст. відбувається своєрідне відродження манери Хе Чаозуна. Видатний майстер-кераміст Сю Сюецзинь (1869-1919) відтворював манеру свого великого попередника. Після повалення Манчжурської династії внаслі-

док революцій 1911-1913 рр., починається доба Китайської республіки. Але історія порцеляни Дехуа не перервалася і у цей період.

Порцелянові вироби майстрів Дехуа представлені в зібранні Одеського музею західного та східного мистецтва. Китайський фарфор також входив до сфери колекціонерських інтересів Олександра Блещунова, зібрання якого стало ядром Муніципального музею особистих колекцій, названого на честь свого засновника. Автор цих рядків зберігає дві статуетки, створені майстрами Дехуа – зображення представниць даоського пантеону вісьмох безсмертних. Перша з них – Хо Хсьєн Ху (Хе Сяньгу). Один з її атрибутів – квітка білого лотоса, який є символом чистоти. «Хе вважається покровителькою домашнього господарства. Квітка

лотоса, яку фея тримає в руках, зазвичай зображується на довгій вигнутій стеблині – як священний жезл «жуї», символ здійснення бажань». У статуетки, що розглядається, квітка лотоса наближена до юного обличчя Хе з правого боку і майже торкається нижньої частини її щоки. З квіткою стикається чудово виліплений лист лотоса. Стеблини лотоса спираються на долоню правої руки Хо Хсьєн Ху. Голова феї трохи нахилена вперед. Звертають на себе увагу подовжені мочки її вух. Здається, що чарівний вітерець колихає її вбрання, створюючи чудові світло-тіньові ефекти драпіровок. Постаць безсмертної діви стоїть на хвилястій поверхні, яка одночасно нагадує і лист водної рослини, і шляпку-парасольку великого гриба, і, можливо, поверхню води. Між краєм її

довгого вбрання і поверхнею, на який вона стоїть, можна побачити п'ять пальчиків її лівої ноги. «Стовбур» п'єдесталу статуетки з лицьового боку прикрашений флоральним ліпним декором, який включає в себе стебла, квітку, листя і коробочку (плід) лотоса, а також стилізовані водні рослини з зубчастим краєм. Зі зворотного боку статуетки, на нижній поверхні вбрання діви, втиснута в «тісто» порцеляни марка, яка дублює чотири ієрогліфи і надпис великими літерами: MADE IN CHINA. Це свідчить про те, що виріб був призначений на експорт. Якщо вірити провенансу, який розповіли продавці, ця статуетка колись була в колекції радянського військового аташе в Великій Британії, і була придбана саме там. Наскільки ці відомості достовірні? Важко відповісти. Статуетка встановлена на дерев'яній базі діаметром 10,5 см і висотою 2 см, з якою вона поєднана за допомогою гвинта.

Наскрізна отвір в дерев'яній базі дозволяє висловити припущення, що статуетка безсмертної діви Хе була поєднана з електричним освітлювальним приладом – лампою. Разом з дерев'яною базою, висота цієї статуетки – 24 см. Відповідно, висота самої порцелянової статуетки (без урахування висоти дерев'яної бази) – 22 см.

Прошло майже сім років до того часу, коли 25 червня 2014 р. зібрання поповнила ще одна біла статуетка Дехуа – зображення ще однієї з представниць даоського пантеону вісьмох безсмертних – Лан Тсай Хо (Лан Цай Хе). В даному випадку цей персонаж представлений у жіночому образі. Лан Цай Хе стоїть на хмаринці, прикрашеній з лицьового боку трьома квітками. Здається, що обличчя безсмертної випромінює доброту. В руках

вона тримає витончений нахилений кошик з квітами. Її зачіску також прикрашають дві квітки. Лан Цай Хе – покровителька садівників. Висота цієї статуетки – 25,5 см. Денце має розмір, близький діаметру 6,3 см. В його середині – круглий отвір діаметром 1,7 см. Обидві статуетки, що належать автору цих рядків, можна віднести до ХХ сторіччя. Більш точні датування вимагають подальших досліджень. О. В. Новікова пише: «...Китайський фігуративний фарфор Дехуа на батьківщині мав виключно ритуальне призначення. Білі фарфорові статуетки зберігалися у домашніх святилищах і мали статус сакральних предметів».

Вивчення бібліографічних джерел і самих витворів білої порцеляни, створених майстрами Дехуа, які зберігаються в музеях та особистих колекціях Одеси,

перш за все, дозволили переконатися у їх великій популярності далеко за межами Китаю. Порцелянові статуетки, які спочатку сприймалися як сакральні предмети, яким поклонялися і до яких зверталися з молитвами, згодом стали цінуватися в багатьох країнах світу за свої художньо-естетичні якості. На початку ХVIII ст. стилістика шинуазрі власно освоює мистецький простір Європи. Винахідники європейської порцеляни розглядають вироби своїх китайських попередників і колег як взірці для наслідування. Романтичні настрої в європейській культурі ХVIII – першої половини ХІХ ст. підживлювали інтерес суспільства до екзотики Далекого Сходу. Китайська порцеляна стає навіть героїнею роману всесвітньо відомої письменниці Агати Крісті (1890-1976), яка успадкувала

інтерес до неї від своїх батьків і бабусі. Одеса, як крупний порт і значний культурний центр, місто моряків і художників, теж не могло уникнути проникнення у свої музейні зібрання і приватні колекції білих порцелянових виробів, створених талановитими майстрами Дехуа. В останні десятиліття успіхи підводної археології збагачують музейні зібрання і антикварний ринок втраченими раніш (внаслідок загибелі торгових суден) предметами з «білого золота» Дехуа. І сьогодні в Україні і в світі спостерігається зацікавленість дослідників у вивченні і науковому осмисленні дорогоцінної спадщини майстрів Дехуа та її впливу на світову культуру.

Юрій ПИСЬМАК,
почесний працівник
культури України

КУТОЧОК ПОЕЗІЇ

СТАТИСТИКА СКРОМНО САМА СЕБЯ ПРЕДСТАВЛЯЕТ

Я изучаю совокупность.
Но чтоб хоть что-нибудь узнать,
Из всех возможных наблюдений
Мне нужно выборку собрать.

По этим выборочным данным
Я совокупность опишу,
Прикину моду, медиану
И полигон изображу.

Арифметическое среднее
Укажет центр распределения,
А с отклонением стандартным –
На что способны варианты.

Связав гипотезы и риски,
О корреляции сужу.
Регрессионные оценки
На пользу дела приношу.

Татьяна ЛЯШЕНКО,
д. т. н., профессор

ГРУСТНЫЕ РАЗМЫШЛЕНИЯ В СВЯЗИ С 300-ЛЕТИЕМ ИМПЕРИИ

Есть у меня подозрение, что всё прогрессивное человечество не будет праздновать эту круглую дату. И даже власти держащие, похоже, про неё забыли. 2 ноября (22 октября по старому стилю) 1721 г. в Петербурге палили из пушек – праздновали последствия заключения Ништадтского мира. Играла музыка, звонили колокола. Петру I преподнесли титул императора, отца Отечества. Московия стала именоваться Российской империей. Начался четырехлетний голод, недороды. Крестьяне пухнут от голода и умирают. 196 лет просуществовала империя. 140 лет из них

Восковая персона Петра работы скульптора Бартоломео Растрелли (фото автора)

это была рабовладельческая империя, разделённая ненавистью между нижним бесправным слоем крестьян, смердов, холопов и верхними несколькими процен-

тами дворянства, купечества и высшего духовенства. 56 лет [1861-1917 гг.] страна судорожно пыталась встать на путь всего нормального человечества, но не судьба... Последующие 74 года – позорнейшей советской империи и ещё 30 не менее позорных реформаторских лет. В стране, где права человека начинают приобретать родовые черты петровского правления. Я никого ни с чем не поздравляю. И радости большой не испытываю.

Сергей АЛИПОВ,
скульптор,
Санкт-Петербург

ТЯЖКА ВТРАТА

31 жовтня 2021 р.,
у віці 77 років,
помер талановитий поет,
громадський діяч, голова
Одеської організації
Всеукраїнської Спільки
письменників-мариністів
ім. І. П. Гайдаєнка –

**Іван Степанович
Рябухін.**

Ця обдарована людина поєднувала у собі військову доблесть і літературний талант. Підполковник у відставці. Служив Бать-

01.03.1944-31.10.2021

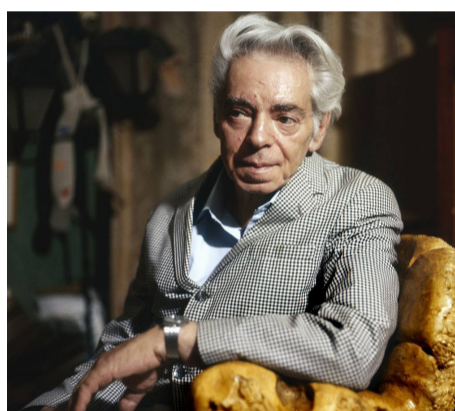
ківщині, як і його пращури по чоловічій лінії.

Народився Іван Степанович Рябухін 1 березня 1944 р. Вірши почав писати ще у шкільному віці, проте, лише через 50 років літературний талант виявився повною мірою. Він казав: «Вірши пишу серцем і душею». Серед його численних нагород була і Муніципальна премія «Культурна столиця» (2018 р.). Він був членом Національної Спільки журналістів України та Асоціації моряків-підводників ім. О. І. Маринеско.

Смерть Івана Степановича Рябухіна – це велика втрата для культури Одеси, для усіх, хто його

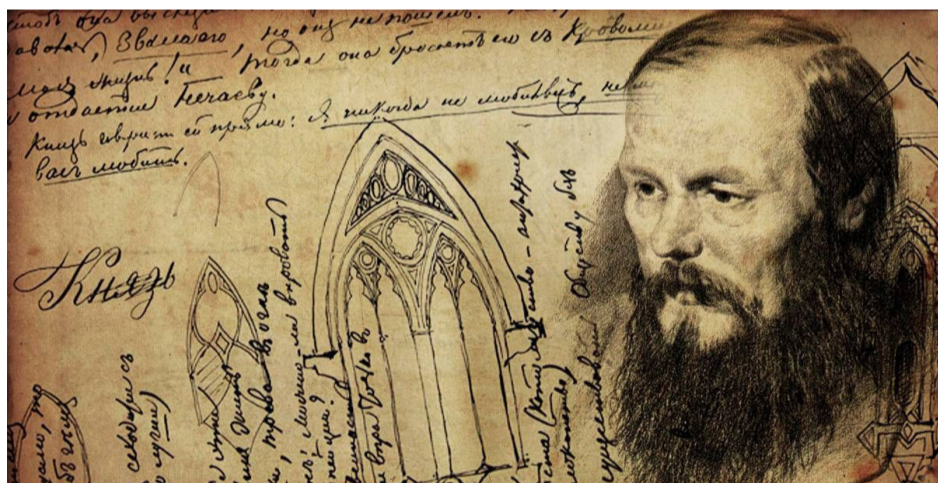
знав, співпрацював з ним, цінував його талант і чудові людські якості. Він був справжнім другом і сподвижником, блискучим талантом.

Одеські письменники-мариністи, поети, Одеська регіональна організація Національної Спільки журналістів України, Асоціація моряків-підводників ім. О. І. Маринеско, Одеська організація Всеукраїнської Спільки письменників-мариністів ім. І. П. Гайдаєнка, редакція газети «Кадри - будовам», друзі і колеги висловлюють глибоке співчуття рідним та близьким Івана Степановича Рябухіна.

«Епоха была жутчайшая,
атмосфера – мерзопакостная»

200 РОКІВ ВІД ДНЯ НАРОДЖЕННЯ Ф. М. ДОСТОЄВСЬКОГО

11 листопада 2021 р. виповнилося 200 років від Дня народження великого і всесвітньо-відомого письменника Федора Михайловича Достоевського (1821-1881), який багато уваги приділяв архітектурі і прикрашав свої рукописи рисунками – архітектурними фантазіями стрічастих готичних арок і вікон... Його коріння за лінією отця – з України.

Пам'ятаємо!

24 жовтня 2021 р.
виповнилося 110 років
від дня народження знаменитого
і всенародно-улюбленого артиста
естради, театру та кіно
Аркадія Ісааковича

Райкіна
(1911-1987)

– Народного артиста СРСР, Героя
Соціалістичної праці.

БУДЕ «ВЕЛИКА РЕСТАВРАЦІЯ»

Одеський художній музей

Філармонія

Держава профінансує ремонтно-реставраційні роботи на трьох пам'ятках архітектури національного значення в Одесі. Про це повідомив міністр культури та інформаційної політики Олександр Ткаченко.

Мова йде про будівлю Нової біржі, в якій розташована філармонія, Палац Потоцьких (Одеський національний художній музей) та Палац Абази (Одеський музей західного та східного мистецтва). Бюджетний комітет Верховної Ради погодив виділення відповідних субвенцій в рамках так званої «Великої реставрації».

Про які саме суми йде мова, не уточняється.

Відверто кажучи, вже давно було соромно, потрапляючи у зали на другому поверсі Одеського музею західного та східного мистецтва, дивитися на обдерті стіни і стелю колись пишного панського палацу.

Залишається побажати знайти сумлінних, добросовісних та висококваліфікованих реставраторів, які не вкладають у пластичний декор пам'яток архітектури порожні пластикові пляшки з під мінеральної води...

Одеський музей західного та східного мистецтва

**ЧИТАЙТЕ ГАЗЕТУ "КАДРИ - БУДОВАМ" НА ОФІЦІЙНОМУ САЙТІ
ОДЕСЬКОЇ ДЕРЖАВНОЇ АКАДЕМІЇ БУДІВНИЦТВА ТА АРХІТЕКТУРИ**

odaba.edu.ua

БІБЛІОТЕКА

Періодичні
видання

Газета
«Кадри-будовам»

КАДРИ БУДОВАМ
ГАЗЕТА ЗАСНОВАНА У 1932 РОЦІ

Редактор: Юрій ПИСЬМАК
Дизайн та верстка: Світлана САВЧЕНКО, Сергій ГЕДУЛЯН
Редакція зберігає за собою право скорочення і літературного редагування прийнятих до друку текстів. Статті друкуються мовою оригіналу та можуть містити думки, що не співпадають з позицією редакції.

Щомісячне видання. Розповсюджується безкоштовно.
Адреса редакції: 65029, м. Одеса, вул. Дідріхсона, 4,
приміщення редакційно-видавничого відділу.
Тел.: (048) 729-85-34, 9-534.
Матеріали для розміщення в газеті надсилати на ел. адресу:
rio@ogasa.org.ua

Віддруковано у редакційно-видавничому відділі
Одеської державної академії будівництва
та архітектури. Обсяг: 1,5 друкованих аркуша.
Наклад: 100 екз.
Зам. №..... Регстр. Од №83.